

ASSOCIACIÓ
INTERNACIONAL DE
**Ciutats
Educadores**

ENTREVISTA

ALCALDE DE CURITIBA

Sr. Rafael Greca de Macedo

El 2024 Curitiba organitzarà el XVII Congrés Internacional de Ciutats Educadores. Ens agradaria conèixer la vostra opinió, sensacions i expectatives.

És un honor per a la nostra estimada Curitiba acollir, el maig del 2024, el Congrés Internacional de Ciutats Educadores, un moviment mundial de gran importància que reuneix gairebé cinc-centes ciutats de trenta països.

Serà la primera vegada que la capital del Paraná sigui seu d'aquesta trobada, que ens brindar  la valuosa oportunitat de compartir les nostres bones pràctiques com el programa "Parla Curitiba", d'escolta ciutadana; les "Línies del Coneixement", que converteixen la ciutat en una gran aula per a la infància; la nova Pir mide Solar; els nostres "Fars del Saber i la Innovació", en definitiva, programes, projectes i accions que fan de Curitiba el que és: una ciutat educadora i innovadora que prepara la seva ciutadania per al futur.

També és valuosa l'oportunitat de rebre visitants d'altres ciutats i països, que ens honraran amb les seves experiències i coneixements. Una ciutat educadora mai no està acabada, sinó que la construïm entre tots i totes, dia a dia.

Quina ciutat trobaran les persones que viatgin a Curitiba?

Els nostres visitants coneixeran una ciutat alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Organització de les Nacions Unides (ONU), que prioritza cada cop

més les iniciatives de sostenibilitat, la governança innovadora, l'educació i l'emprenedoria per impulsar el desenvolupament econòmic i la millora de la qualitat de vida de la població.

Els grans projectes i obres socioambientals i l'ampliació de programes, cada cop més alineats amb els ODS, mostren la voluntat d'aquest equip de gestió de preparar la capital per als reptes del futur.

 s la ciutat que mai no dorm, la ciutat que cuida les persones, la ciutat que innova per oferir serveis que satisfacin les expectatives de la població.

Aix , iniciatives com Pir mide Solar de Curitiba, Nou Barri Caximba, Amic dels Rius, 100 Mil Arbres i una flota in dita de nous autobusos elèctrics (Inter 2 i BRT), tradueixen el comprom s de la ciutat amb la consolidació d'una política clim tica, per implementar accions transformadores i inclusives i assolir una ciutat neutra en emissions i resilient davant el canvi climàtic de cara al 2050, d'acord amb els objectius de l'Acord de Par s i l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.

Curitiba ha estat una icona de la sostenibilitat a les darreres dècades, la ciutat més verda d'Amèrica Llatina i pionera en temes de reciclatge, quin rol ha jugat l'educació en aquest procés?

Referent nacional i internacional en sostenibilitat, Curitiba té una sèrie d'accions, que posen èmfasi en l'educació ambiental, per tal de recuperar el medi ambient urbà, reduir les emissions de gasos i mitigar els efectes del canvi climàtic.

Gràcies als esforços que van començar a la dècada de 1970, Curitiba ara té grans àrees verdes preservades. Hi ha 48 parcs a diferents zones de la ciutat. Sumant places i jardins, hi ha gairebé 13 milions de m² d'àrees preservades de boscos, i equipaments per a l'esbarjo i la pràctica esportiva, que brinden una millor qualitat de vida a la població. Tot això es tradueix en més de 60 m² de zona verda per habitant quan el mínim recomanat per l'OMS és de 12 m² per habitant.

L'inici de la construcció del Barri Nou Caximba, el projecte socioambiental més gran de la història recent de Curitiba i el primer barri intel·ligent del Brasil, i les primeres proves amb autobusos elèctrics per als nous Inter 2 i BRT (Bus Rapid Transit), apunten a millores en infraestructura i mobilitat urbana.

El programa Curitiba Més Energia, que va fer realitat la Piràmide Solar de Curitiba, el primer parc fotovoltaic d'Amèrica Llatina, construït en un antic abocador, i el retorn de la Família de les Fulles, una campanya d'educació ambiental amb personatges simpàtics, reforcen conceptes bàsics de sostenibilitat per a la vida quotidiana de la població.

Així, gràcies a iniciatives com la nova Família de les Fulles i programes com Residus que no són Residus, Compostatge, Residus Electrònics i Ecopunts, a Curitiba, la mitjana de reciclatge de residus és del 22,5%, molt per sobre del 3% de la mitjana nacional.

Ens pot avançar algunes de les iniciatives de Curitiba vinculades al tema del Congrés?

Els compromisos amb la governança innovadora, l'educació i la sostenibilitat col·loquen Curitiba al capdavant de la llista de les ciutats més intel·ligents del Brasil, i també fan que la capital destaquï als rànquings mundials. Tot això gràcies a algunes de les iniciatives que acabo de citar: Barri Nou Caximba, els projectes per al nou Inter 2 i BRT elèctric, el programa Caminar Millor, la Granja Urbana de Curitiba, els Horts Urbans, la Mesa Solidària, els Fars del Saber i la Innovació i el programa Val do Pinhão, en suport de l'ecosistema d'innovació a la capital del Paraná.

Tampoc podem oblidar la inauguració de l'Escola Municipal de Sostenibilitat, al Bosc Zaninelli. En aquest espai, fruit d'una aliança entre la Secretaria Municipal de Medi Ambient, la Secretaria Municipal d'Educació i l'Institut Municipal d'Administració Pública (Imap), es desenvolupen cursos i formacions en temes ambientals. A més de l'alumnat i professorat de la Xarxa Municipal d'Educació, el conjunt de la ciutadania de Curitiba està convidada a participar de la programació de l'Escola Municipal de Sostenibilitat, un llegat per transformar les persones a través de la sensibilització ambiental i formar a una ciutadania més conscient. La idea de l'Escola és formar multiplicadors de bones pràctiques ambientals.

Vostè ha estat Alcalde de Curitiba en dues etapes, sent la primera entre l'any 1993 i 1996. En què es diferencia la Curitiba d'ara de la Curitiba de llavors? Com es combina el creixement amb la sostenibilitat?

Curitiba sempre ha estat un exemple d'innovació: històricament és una referència en mobilitat, medi ambient i planificació urbana. Però durant els meus mandats sempre sentim la necessitat d'ampliar aquest abast a àrees de transformació recolzades en polítiques públiques, diàleg i més eficiència.

Quan vaig ser alcalde, fa 30 anys, durant el meu primer govern (1993-1996) vam preparar les bases per a la revolució que impulem en aquests darrers sis anys, que inclouen el meu segon i tercer mandat. Va ser llavors quan vam implementar l'autobús biarticulat, parant a estacions de metro intermodals; també integrem els Carrers de la Ciutadania (seus de l'administració per barri) a les terminals de transport, construïm els primers Fars del Saber, avui Fars del Saber i la Innovació i obrim el primer restaurant popular al Brasil, en aquell moment per R\$ 1, reobert fa exactament cinc anys sota el Viaduto do Capanema. Inaugurem els parcs Tanguá, Tingui i Bosque Alemão, construïm altres fites de la ciutat com el Memorial de Curitiba i la Maternitat Bairro Novo i acabem amb les inundacions del carrer Vicente Machado, al Centre, gràcies a la canalització del riu Ivo.

Ara, centrant-nos en el concepte de ciutat intel·ligent que utilitza la innovació com a procés social, estem reforçant el compromís de Curitiba amb la innovació posant el focus en el futur, apostant per les energies renovables, la mobilitat activa, l'accés als serveis públics a través del mòbil, la revitalització urbana i per projectes per reduir les

emissions de carboni d'aquí al 2050. Són iniciatives que combinen el suport al creixement econòmic sostenible amb lineaments d'impacte ambiental i social.

Un dels exemples icònics d'aquesta evolució, que es pot veure als carrers, és l'interior dels Fars del Saber, creats a la dècada de 1990 com a cibercafès gratuïts per a la població, i que avui s'han convertit en Fars del Saber i la Innovació, espais maker amb impressores 3D per a prototips. Aquests espais estan disponibles de forma gratuïta per a estudiants i per a tota la comunitat.

Garantir la mobilitat a Curitiba, amb prop de 2 milions d'habitants, ha de ser un repte important. Quines accions s'han dut a terme per millorar el transport públic de la ciutat?

Curitiba atorga prioritat als vianants i a la mobilitat neta, incloses inversions per adquirir autobusos elèctrics.

Es tracta d'inversions en voreres accessibles i humanitàries, així com en espais que tenen en compte les persones, en accés a estacions de metro i al projecte Caminar Millor.

També són destacables les noves estructures de carrils bici i el pla de ciclovies, amb més de 250 km de carrils bici i carrils compartits, nombre que volem duplicar.

Curitiba, per cert, és més a prop de canviar la matriu energètica del seu reconegut sistema de transport públic, el model BRT, que va ser exportat a diverses capitals dins i fora del Brasil, i esdevenir una ciutat encara més sostenible. L'era de l'electromobilitat ja va començar quan, el 2023, vam iniciar les primeres proves de busos elèctrics a les línies de busos de la capital.

L'ús d'energies netes al transport públic començarà amb els nous Inter 2 i BRT Este-Oeste, que comptaran amb una flota d'autobusos amb zero emissions de CO2 i parades autosostenibles amb Wi-Fi gratuït i energia solar.

Els primers 70 autobusos elèctrics entraran en funcionament el juny del 2024. Es tracta d'un gran esforç del municipi, el qual invertirà R\$ 200 milions propis (37,75 milions d'euros), per a l'adquisició de vehicles de transport públic.

Sense emissions de CO2 ni soroll, l'autobús elèctric és considerat el futur de la mobilitat a les grans ciutats i és la base del Programa de Mobilitat Sostenible de Curitiba. La meta és que a mitjà termini, per al 2030, el 33% de la flota operen amb zero emissions, assolint el 100% el 2050, com a part del Pla d'Acció Climàtica (PlanClima), alineat amb accions globals de sostenibilitat.

El món millorarà a mesura que avancem en electromobilitat. La idea de bateries autosuficients, de flotes de transport públic que no enverinin l'aire de les ciutats, que no augmentin l'escalfament global i que facin que la gent vagi i torni sana és el que representa el rostre de l'esperança i la visió de futur de Curitiba, ciutat compromesa amb el futur.

Curitiba és una ciutat molt pròspera, com treballa per no deixar ningú enrere, i perquè totes les oportunitats que la ciutat ofereix estiguin a l'abast del conjunt de la ciutadania?

Jo crec que tenim el deure de lliurar la ciutat més bella, humana i justa. Per això, busquem incentivar, a través de l'educació, la generació de les anomenades feines del futur i també dinamitzar l'entorn empresarial i brindar una millor qualitat de vida als nostres veïns i veïnes.

El concepte d'innovació es treballa des de la infància a la xarxa d'educació municipal. Des dels Fars de Saber i la Innovació i els Fars Mòbils fins a des de les activitats de formació per a professionals de l'àrea, innovar és una assignatura present quotidianament a les nostres afectuosament anomenades "curitibinhas". A més de l'alumnat, la comunitat pot utilitzar, de manera gratuïta, tota l'estructura dels fars, que són veritables espais maker (fes-ho tu mateix) per crear prototips.

Per a la joventut també oferim programes com la Primera Ocupació en Tecnologia (1r Empregotech), que consisteix en un curs gratuït de programació informàtica per a joves d'entre 16 i 22 anys. També inaugurarem el primer Fab Lab públic del Brasil, un laboratori de fabricació digital i prototipat on estudiants, empreses i comunitat poden compartir coneixements i posar en pràctica projectes i idees innovadores de forma gratuïta. El Fab Lab està patrocinat pel Centre de Bits i Àtoms de l'Institut Tecnològic de Massachusetts (MIT).

El 2023 també vam llançar l'Empregotech 40+, per garantir oportunitats a les persones de 40 anys (o més) que vulguin seguir connectades amb les noves demandes del mercat laboral. Es tracta de cursos gratuïts de Tecnologies de la Informació (TI), amb 150 places per a formació en línia i presencial.

Som la ciutat més intel·ligent i sostenible del Brasil, una ciutat innovadora, però que aposta per la innovació com a procés social.

La feina feta a Curitiba s'ha vist recompensada amb premis a alguna de les seves polítiques. Ens pot explicar alguns d'aquests programes?

Guanyar el Premi Mundial de l'Hàbitat 1996, de les Nacions Unides, pel meu treball humanitari en general, em va inspirar encara més per promoure el desenvolupament d'una Curitiba cada cop més sostenible, intel·ligent i humana. A l'esmentat Barri Nou Caximba, ja en construcció, els edificis irregulars estan donant pas al primer barri intel·ligent del Brasil i el projecte socioambiental més gran de la nostra història recent, amb bones pràctiques ambientals, habitatge digne i incentius a l'economia circular amb capacitació per a els habitants. Això permetrà la reubicació de 1.147 famílies que actualment viuen en situació de vulnerabilitat social i sanitària, en una ocupació irregular a l'Àrea de Preservació Ambiental de les conques dels rius Barigui i Iguaçu.

A més dels habitatges i la re-urbanització, el projecte també inclou un parc lineal, obres d'infraestructura d'aigua i clavegueram, així com enllumenat públic i nous equipaments de salut, educació i assistència social. Les obres de les primeres 752 cases al Barri Nou Caximba van començar l'octubre del 2022 i continuen a un ritme accelerat.

El programa Línies de Coneixement es va instituir amb la intenció d'enfortir la consciència urbana, la sostenibilitat, la pertinença i amor per la ciutat. Amb aquest programa, la ciutat és sempre una aula.

Curitiba continua sent reconeguda a nivell nacional i internacional per altres iniciatives d'innovació, sostenibilitat i qualitat de vida per a la població. Només el 2022, la capital va guanyar una sèrie de premis nacionals i internacionals.

Entre els premis de l'any passat, la capital del Paraná va ser triada la ciutat més intel·ligent i més connectada de Brasil, pel rànquing Connected Smart Cities.

També va estar, per segon any consecutiu, entre les set comunitats més intel·ligents del món el 2022 al rànquing del Fòrum de Comunitats Intel·ligents (ICF).

Amb el seu Programa d'Agricultura Urbana, avui amb 147 horts comunitaris i dues Granjes Urbanes, Curitiba va guanyar altres reconeixements internacionals: va estar entre les sis ciutats més intel·ligents del món als Premis World Smart City, a Barcelona, va ser vencedora d'Amèrica Llatina a la categoria Sostenibilitat dels Premis Smart City Latam i va rebre el premi Pacte de Milà per la creació de la Granja Urbana.

A més, com a referent en urbanització i medi ambient, va ser considerada la ciutat més sostenible d'Amèrica Llatina el 2022 per la revista canadenca Corporate Knights i la segona millor capital al rànquing de Sanejament de l'Institut Trata Brasil.

Què va motivar la ciutat de Curitiba a unir-se a l'AICE i a oferir-se a liderar la Xarxa Brasileira de Ciutats Educadores (REBRACE)?

La nostra capital va ingressar a la llista selecta de ciutats educadores el 2019, i des de llavors es destaca en accions que busquen ampliar la participació ciutadana i fomentar l'amor i la cura per la ciutat. És important destacar que la implicació de Curitiba amb el moviment de ciutats educadores va ser un procés natural, ja que la ciutat ja desenvolupava de manera constant programes i projectes alineats amb aquest concepte, com els programes Línies de Coneixement i Parla Curitiba, entre altres, abans esmentats.

Que Curitiba es postulés i fos triada per coordinar la Xarxa Brasileira de Ciutats Educadores (REBRACE) va ser un orgull i ens anima a continuar. Des del 2021, la capital de l'estat ha articulat noves adhesions per a la xarxa. El municipi de Palmeira, per exemple, va ser un dels primers, el 2022. Una Ciutat Educadora és aquella que ofereix a tots els seus habitants oportunitats i espais per a la pràctica de la ciutadania democràtica: participació, respecte, tolerància, responsabilitat i interès pel col·lectiu. És separar les escombraries, és respectar el vianant en el trànsit, és inclusió, és preocupar-se pel rumb de la ciutat. Això la nostra ciutat ho fa i ho millora cada dia.

